

REPUBLIKA E KOSOVËS - РЕПУБЛИКА КОСОВО - REPUBLIC OF KOSOVO
GJYKATA KUSHTETUESE
УСТАВНИ СУД
CONSTITUTIONAL COURT

Priştine, 4 Mayıs 2012
Nr. Ref.: RK230/12

KABUL EDİLMEZLİK KARARI

Dava No: KI 155/11

Başvurucular

Avni Sahiti ve Sahiti ailesinin diğer üyeleri

**Vitina Belediye Mahkemesinin 22/2004 sayı ve 28 Mayıs 2007 tarihli kararı,
Gilan Bölge Mahkemesinin 323/2007 sayı ve 26 Ekim 2007 tarihli kararı ve
Kosova Yüksek Mahkemesi'nin 52/2008 sayı ve 10 Haziran 2011 tarihli
kararının Anayasa uygunluğu denetimi**

KOSOVA CUMHURİYETİ ANAYASA MAHKEMESİ

Aşağıdaki yapıdadır:

Enver Hasani, Başkan
Kadri Kryeziu, Başkanvekili
Robert Carolan, Üye
Altay Suroy, Üye
Almiro Rodrigues, Üye
Snezhana Botusharova, Üye
Ivan Čukalović, Üye
Gjyljeta Mushkolaj, Üye
Iliriana Islami, Üye

Başvurucu

1. Şahsi ve ailesi adına Vitina Belediyesi Lubişte köyü mukimi Avni Sahiti tarafından başvurunun diğer üyeleri Binaze Sahiti ve Mergim Sahiti'dir. Başvurucu merhum Binaze Sahiti'nin amcasıdır.

2. Başvurucu, ilk derece mahkemelerinin kararlarıyla 27 kişiden oluşan büyük ailesine verilmesi gereken, ancak kurbanın ebeveyn ve kardeşleriyle sınırlandırılan tazminatla kendisinin ve hanehalkının tazminat hakkının ihlal edildiği görüşündedir.

Hukuki dayanak

3. Başvuru Anayasa'nın 113 (1) ve 113 (7) maddesi, 03/L-121 sayılı Kosova Cumhuriyeti Anayasa Mahkemesi Hakkında Yasa'nın (bundan sonra: "Yasa") 46, 47, 48 ve 49. maddeleri ve Anayasa Mahkemesi İçtüzüğü'nün (bundan sonra: "İçtüzük") 54, 55 ve 56 (2). kuralına dayandırılmıştır.

Davanın Mahkeme'deki seyri

4. Başvurucu 1 Aralık 2011 tarihinde Mahkeme'ye başvurmuş, başvurusu KI 155/11 numara ile kaydedilmiştir.
5. Mahkeme Başkanı 17 Ocak 2012 tarihinde Üye Robert Carolan'ı raportör yargıç olarak görevlendirmiş, Altay Suroy başkanlığında üyeler Gjyljeta Mushkolaj ve Iliriana Islami'den oluşan Ön İnceleme Heyeti'ni belirlemiştir.
6. Ön İnceleme Heyeti 19 Nisan 2012 tarihinde raportör yargıcın raporunu görüştüğten sonra başvurunun kabul edilmezliğine ilişkin öneri sunmuştur.

Olguların özeti

7. Vitina Belediye Mahkemesi 10 Eylül 2002 tarihinde kurban Binaze Sahiti'nin ölümü ve Mergim Sahiti'nin ağır yaralanmasıyla sonuçlanan trafik kazasına sebebiyetten dolayı (P.o. 93/2002 sayılı kararla) A. B.'yi suçlu bulmuştur. A. B. 18 ay hapis cezasına mahkum edilmiştir.
8. A. B.'nin araç sigortası Kosova e Re Sigorta Şirketine yaptırılmıştır. Binaze Sahiti ve Mergim Sahiti'nin çekirdek aile bireyleri ve büyük aile bireyi Binaz Sahiti'nin ölümü ve Mergim Sahiti'nin yaralanması sonucunda duydukları karşı "ruhsal ve bedensel acı" ile ilgili olarak sigorta şirketine karşı tazminat davası açmışlardır. Merhumun babası ise kazanın meydana geldiği günden Binaze Sahiti'nin hastanede vefat ettiği 29 Mayıs 2002 tarihine kadar yapılan tedavi masraflarının da karşılanmasını talep etmiştir. Talep edilen diğer masraflar içerisinde defin ve mezar yapımı masrafları kapsanmıştır.
9. Ferizovik Belediye Mahkemesi 27 Aralık 2003 tarihinde tazminat davası için yetkili olmadığı sonucuna varmış, dava dosyasının Vitina Belediye Mahkemesine gönderilmesini kararlaştırmıştır.
10. Vitina Belediye Mahkemesinin 22/2004 sayı ve 28 Mayıs 2007 tarihli kararıyla davacıların sadece bazılarına, daha doğrusu çekirdek aile bireylerine tazminatın ödenmesi öngörülmüştür. Belediye Mahkemesi kararını, dava dilekçesindeki beyanları, adli tıp bulgularını ve müdahil tarafların temsilcilerini dikkate alarak Medeni Usul Yasası'nın 154. maddesine dayandırmıştır. Dava dilekçesini inceledikten sonra Belediye Mahkemesi talep edilen meblağın tamamını onaylamamaya karar vermiştir.
11. Davacılar daha sonra belirlenen tazminatla ilgili olarak Gilan Bölge Mahkemesine itiraz başvurusunda bulunmuşlardır. Davacılar Belediye Mahkemesinin maddi hukuku yanlış uyguladığını, usul hükümlerini ihlal ettiğini ve durum tespitinin eksik yapıldığını ileri sürmüşlerdir.

12. Gilan Bölge Mahkemesinin 323/2007 sayı ve 26 Ekim 2007 tarihli kararı ile kısmen temelden yoksun olduğu gerekçesi ile itiraz başvurusunu reddetmiştir. Bölge Mahkemesi Vitina Belediye mahkemesinin kararını onamıştır. Bölge Mahkemesi kararından memnun olmayan davacılar Kosova Yüksek Mahkemesi'ne revizyon başvurusunda bulunmuşlardır.
13. Davacılara (kurbanın ebeveyn ve kardeşlerine) belirlenen tazminat tutarlarının maddi ve usul hukuk hükümlerine uygun olduklarından Kosova Yüksek Mahkemesi, 52/2008 sayı ve 10 Haziran 2011 tarihli kararıyla revizyon başvurusunu temelden yoksun olduğu gerekçesi ile reddetmiştir. Netice itibariyle Bölge Mahkemesinin yasaları doğru uyguladığı tespit edilmiştir. Dahası Yüksek Mahkeme usule ilişkin hükümlerin Bölge ve Belediye mahkemeleri tarafından ihlal edildiğine dair herhangi bir bulguya rastlamamıştır.
14. Yüksek Mahkeme'nin karar gerekçesinde "Bu mahkeme, ilk derece mahkemelerinin, herhangi bir kişinin vefatı durumunda kişinin çekirdek aile bireylerine (eşi, çocukları ve ebeveyni) manevi nakdi tazminat belirleyebileceğini belirten Borçlar Yasasının 201. maddesi 1. fıkrası ve kurban ile aynı haneyi paylaşan kardeşlerine tazminat ödenebileceğini öngören 2. fıkrasına göre karar verip diğer davacıların dava dilekçesi hakkında tamamen temelden yoksun olduğu tespitinde bulduklarında da maddi hukuku uyguladıklarını değerlendirmiştir. Bu davada davacı merhumun çekirdek aile bireyleri arasında yer almadığı için yukarıda zikredilen maddenin 2. fıkrasına göre tazminat koşulları yerine gelmemiştir." açıklamasına yer vermiştir.

Başvurucunun iddiaları

15. Başvurucu, aynı haneyi paylaştıkları ve "Arnavut (Kosova) gelenek ve göreneklerine göre" aynı "hanehalkını" oluşturdukları ve sadece çekirdek aile değil de büyük ailenin kayıp yaşadığı için büyük aile bireylerinin de tazminat hakkı olduğunu ileri sürmüştür.
16. Başvurucu, Binaze Sahiti'nin yurt dışına tedaviye gönderilmesi yönündeki taleplerine de sigorta şirketinin cevap vermesi gerektiğini ve bu tedavinin onun hayatına kurtarmış olabileceğini ileri sürmüştür.
17. Başvurucu, ilk derece mahkemelerinin Bölge Mahkemesinden başlayıp Yüksek Mahkeme'de sonuçlanan adli süreç boyunca mahkeme usullerini ihlal ettiklerini ileri sürmüştür. Başvurucu, herhangi bir somut hüküm belirtmeksizin, mahkemelerin Anayasa'yı ihlal ettiklerini ileri sürmüştür.

Başvurunun kabul edilirliliğinin değerlendirilmesi

18. Bunla ilgili olarak başvurunun başvurusu hakkında bir karara varabilmek için Mahkeme'nin öncelikle Anayasa'da belirlenip Yasa ve İçtüzük'te ayrıntılı olarak açıklanan kabul edilirlilik koşullarının yerine getirilip getirilmediğini görüşmesi gerekmektedir.
19. Mahkeme, bu çerçevede yasalarla öngörülen tüm kanun yollarının tüketildiği ve başvurunun açıkça temelden yoksun olmadığı durumlarda kabul edilirlilik koşullarını belirleyen İçtüzüğün 36 (1) (a) ve (c) kuralına atıfta bulunmak ister. Kural 36 (2) "Mahkeme, şu durumlarda başvuruyu açıkça temelden yoksun olarak reddeder: (a) ilk görünüşte (prima facie) gerekçeli gösterilemediği, (b) sunulan olguların bir anayasa ihlali iddiasını herhangi bir şekilde gerekçelendirmediği, (c) başvurunun

Anayasa ile güvence altına alınan haklara ilişkin ihlalin konusu olmadığı ve (d) başvuruçunun iddiasını yeterli ölçüde ispatlamadığı zaman” tanımlamasını içerir.

20. Başvurudan açıkça görülüyor ki başvuruçunun, ilk derece mahkemelerinin Sahiti ailesine belirledikleri tazminatın yeterli olup olmadığı ve başvuruçunun ve büyük aile bireylerine tazminatın belirlenmemesini değerlendirmesini Mahkeme’den talep etmiştir.
21. Mahkeme, dördüncü derece mahkeme olmadığını ve ilk derece mahkemelerini karar almaya sevk eden olguları yeniden değerlendirme imkanının bulunmadığını vurgulamak ister.
22. Bu başvuru, Mahkeme’nin rolünün yanlış anlaşılmasından kaynaklanmaktadır. Mahkeme, ilk derece mahkemelerini karar almaya sevk eden olgular hakkında Anayasa ile güvence altına alınmış hakların ihlaliyle son bulan ağır ve keyfi tespitler bulunmadığı müddetçe değerlendirme yapmayabilir (bkz. *Sisojeva ve diğerleri v. Letonya*, 60654/00 sayı ve 15 Ocak 2007 tarihli AİHM kararı).
23. Usullerin bir bütün olarak değerlendirilmesinden sonra ilk derece mahkemelerinin aldıkları kararların haksız veya keyfi olduklarını gösteren kanıtların bulunmadığı anlaşılmıştır (bkz. *mutatis mutandis*, *Shub – Litvanya davası* ile ilgili AİHM’nin 17064/06 sayı ve 30 Haziran 2009 tarihli kabul edilmezlik kararı).
24. Bunun dışında başvuruçunun, ilk derece mahkemelerinin kararlarıyla kendisi ve aile bireylerinin Anayasa ile güvence altına alınan haklarının ihlal edildiği ile ilgili iddialarını ispatlayamamıştır.

BU SEBEPLERDEN DOLAYI

Anayasa Mahkemesi, Anayasa’nın 113.7 maddesi ve İçtüzüğü’nün 36. kuralına göre oybirliğiyle:

- I. Başvurunun kabul edilmez olarak REDDİNE karar vermiştir.
- II. İşbu karar Yasanın 20.4 maddesi uyarınca taraflara bildirilip Resmi Gazetede yayımlanır.
- III. Karar derhal yürürlüğe girer.

Raportör Yargıç

Anayasa Mahkemesi Başkanı

Robert Carolan, imza

Prof. Dr. Enver Hasani, imza